

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 368/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mrázovský & partners, s.r.o., Mariánske námestie 2, Žilina, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Svk/34/2024 z 20. februára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. júna 2025 a doplnenou 12. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1, 2, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na informácie podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) sp. zn. 5Svk/34/2024 z 20. februára 2025 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“). Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správne súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ ešte v roku 2022 podal žiadosť o prístup k informáciám podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“), ktorej Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava (ďalej len „ústav“) rozhodnutím č. UVTOSaUUVV-01611/13-IL-2022-4 z 23. mája 2022 nevyhovelo a sťažovateľovi neprístupnil informácie dotýkajúce sa osobnosti a súkromia lekára – špecialistu – pracujúceho v ústave od roku 2014 do roku 2022, konkrétne jeho zmenové výkazy a doklady o vyplatených odmenách,

keďže lekár – špecialista – nebol povinnou osobou podľa § 9 ods. 3 zákona o slobode informácií a v ústave pracoval ako civilná osoba na základe dohody o pracovnej činnosti, ktorá nie je povinne zverejňovanou zmluvou.

3. Na základe odvolania sťažovateľa Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže rozhodnutím (ďalej aj „generálne riaditeľstvo“ alebo „zbor“) č. GR ZVJS-04969/21-2022 zo 7. júla 2022 rozhodnutie ústavu potvrdilo s poukazom na to, že v podmienkach zboru sa do kategórie osôb podľa § 9 ods. 3 zákona o slobode informácií zaraďujú nadriadení v služobnom pomere, ktorými sú podľa § 4 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov riaditeľ ústavu, zástupca riaditeľa ústavu, vedúci oddelenia, zástupca vedúceho oddelenia a vedúci skupiny, avšak lekár – špecialista – medzi tieto osoby nepatrí.

4. Správnu žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti generálneho riaditeľstva Správny súd v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) rozsudkom č. k. TN-11S/88/2022-69 zo 16. mája 2024 zamietol ako nedôvodnú. Stotožnil sa s argumentáciou generálneho riaditeľstva, že lekár – špecialista – nie je nadriadeným v zmysle zákona o štátnej službe policajtov a že sťažovateľ žiadal o osobné údaje, ktoré sú chránené zákonom o ochrane osobných údajov. Vo vzťahu k argumentu sťažovateľa o neplatnosti dohody o pracovnej činnosti lekára – špecialistu – správny súd uviedol, že takéto určenie patrí výlučne do pôsobnosti všeobecných súdov, a nie zboru.

5. Kasačnú sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku správneho súdu, v ktorej primárne namietal, že správny súd prejudiciálne neposúdil platnosť dohody o pracovnej činnosti lekára – špecialitu, najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom zamietol ako nedôvodnú. Nestotožnil sa s názorom sťažovateľa, že rozsudok správneho súdu je nedostatočne odôvodnený či nesprávny. K výkladu § 9 ods. 3 zákona o slobode informácií opätovne uviedol, že nie je dôvod v ňom uvedený výpočet osôb rozširovať. Aj keď vo všeobecnosti si správny súd môže urobiť záver o predbežnej otázke, hoci ju nemôže samostatne rozhodnúť, v posudzovanom prípade nebolo potrebné (účelné) prejudiciálne posudzovať platnosť dohody o pracovnej činnosti lekára – špecialistu – ako fyzickej osoby ani v tomto smere vykonávať dokazovanie. Osobný údaj je zásadne nesprístupiteľnou informáciou bez súhlasu dotknutej osoby alebo príkazu osobitného zákona (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 250/2008 z 25. novembra 2009). Uzavrel, že v tomto type konania nemožno riešiť prípadné porušenia zákona v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že jediný právny následok, ktorého sa kasačnou sťažnosťou dovoľával, bol ten, že lekár – špecialista – nemá nárok na ochranu osobných údajov vo vzťahu k zmenovým výkazom, resp. vyplateným odmenám podľa § 9 ods. 1 a 2 zákona o slobode informácií, keďže pracovnoprávny vzťah bol simulovaný a zdravotnú starostlivosť poskytoval ako konateľ svojej vlastnej obchodnej spoločnosti. V tejto súvislosti najvyššiemu správne súdu vytyka, že nesprávne vyriešil otázku, či je osobný údaj zásadne nesprístupiteľnou informáciou, aj keď nekorešponduje s reálnym hmotnoprávnym vzťahom a objektívnou realitou. Sťažovateľ tvrdí, že kontrolná funkcia zákona o slobode informácií a verejný záujem na verejnej

kontrole a transparentnosti nakladania s verejnými prostriedkami z hľadiska jeho zákonnosti a účelnosti, ako aj preventívne pôsobenie takejto kontroly sú optikou najvyššieho správneho súdu irelevantné. Takýto prístup najvyššieho správneho súdu k rozhodovaniu o kasačnej sťažnosti sťažovateľ považuje za „*nonústavný komponent*“, pri ktorom nemôže obstať záver, že otázka neplatnosti dohody o pracovnej činnosti nie je v danej veci kľúčovou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na informácie podľa čl. 26 ods. 1, 2, 4 a 5 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na informácie podľa čl. 10 dohovoru rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 5Svk/34/2024 z 20. februára 2025 (bod 5), ktorý sťažovateľ považuje za nezákonný a arbitrárny vo vzťahu k aplikácii a výkladu § 9 ods. 1 a 2 zákona o slobode informácií (bod 6).

8. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a práve závery všeobecného sudu sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. US 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

9. Článok 46 ods. 2 ústavy zaručuje ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhájitelným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhájitelnosť tvrdenia v danom prípade znamená, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (pokiaľ ide o garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje čl. 46 ods. 2 ústavy *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj v prípadoch, keď právo na prístup k súdu účastníka súdneho konania má svoj ústavný základ v čl. 46 ods. 2 ústavy, je súd konajúci vo veci viazaný princípmi spravodlivého súdneho konania vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva iba v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokovanej veci (m. m. III. ÚS 305/08). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový

a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

10. Správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 502/2015).

11. Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Obsahové vymedzenie práva na informácie je ústavne koncipované v čl. 26 ods. 2 ústavy, ktorý ustanovuje, že každý má právo... slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu; podmienky ustanovuje zákon o slobode informácií. Podľa čl. 26 ods. 4 ústavy právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti. Zavedením materiálnej podmienky nevyhnutnosti obmedzenia došlo z ústavnoprávneho hľadiska k prevzatiu testu proporcionality obmedzenia tohto práva.

12. Ústavný súd už uviedol, že „z ústavnej definície práva na informácie vyplýva, že toto právo má tri zložky, a to vyhľadávanie, prijímanie a rozširovanie informácií. Ide o tri relatívne samostatné zložky práva na informácie. Vyhľadávanie informácií je vlastne zisťovanie, či v oblasti záujmu toho, kto informácie vyhľadáva, informácie vôbec existujú, aké a kde sa nachádzajú. Prijímanie informácií je získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná. Získanie informácie sa môže uskutočňovať tak zmyslovými orgánmi, ako aj rôznymi technickými prostriedkami, akými sú za súčasného stavu zvukové, obrazové, ako aj zvukovo-obrazové záznamy, ale aj akýmkoľvek iným spôsobom. Rozširovanie informácií je akýkoľvek spôsob odovzdania prijatej informácie ďalšiemu subjektu, resp. ďalším subjektom.“ (m. m. I. ÚS 57/00).

13. Ústava ponecháva v dispozičnej sfére každého oprávneného subjektu, aby sa rozhodol, ako právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať informácie o verejných veciach uplatní a či pritom využije technické zariadenia určené na vyhotovenie obrazového, zvukovoobrazového alebo zvukového záznamu (m. m. II. ÚS 28/96).

14. „Pokiaľ všeobecný súd dospeje k právnemu záveru o tom, že určitý subjekt nemá povinnosť poskytovať informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre tento právny záver, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné

s čl. 46 ods. 2 v spojení s čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“ (I. ÚS 59/04 z 24. júna 2004, ZNaU 23/2004).

15. Takýto rozpor ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu nezistil. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší správny súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (Správneho súdneho poriadku a zákona o slobode informácií), ktorými by poprel ich účel a význam. Najvyšší správny súd jasne uviedol, že v tomto type konania nemožno riešiť prípadné porušenia zákona v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti a aj keď vo všeobecnosti si správny súd môže urobiť záver o predbežnej otázke, hoci ju nemôže samostatne rozhodnúť, v posudzovanom prípade nebolo potrebné (účelné) prejudiciálne posudzovať platnosť dohody o pracovnej činnosti lekára – špecialistu – ako fyzickej osoby ani v tomto smere vykonávať dokazovanie. Napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu nemožno označiť za arbitrárny v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné alebo že by napadnutý rozsudok nereflektoval ťažiskové skutočnosti dôležité pre riadne zistenie stavu veci a rozhodnutie o kasačnej sťažnosti sťažovateľa.

16. V danom prípade nič nenasvedčuje tomu, že by sťažovateľ v konaní pred najvyšším správnym súdom a krajským súdom, resp. v konaní pred orgánom verejnej moci nemal možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať také dôkazy, ktoré by sa z hľadiska záverov najvyššieho správneho súdu javili ako právne významné pre zrušenie rozsudku správneho súdu.

17. Obsahom základného práva na prijímanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 ústavy (a čl. 10 ods. 1 dohovoru) nie je právo sťažovateľa dostávať informácie podľa jeho predstáv a očakávaní (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 184/03 z 1. októbra 2003, ZNaU 334/2003).

18. Preto ani skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi závermi najvyššieho správneho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010, I. ÚS 380/2021).

19. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu